

52004XC0427(02)

Obavijest Komisije o suradnji unutar Mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja

(Tekst od važnosti za Europski gospodarski prostor)

Službeni list C 101, od 27. travnja 2004., str: 0043-0053

(2004/C 101/03)

1. UVOD

1. Uredbom Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člankom 81. i 82. Ugovora o EZ-u¹ (dalje: Uredba Vijeća) uspostavljen je sustav paralelnih nadležnosti na temelju kojih Komisija i tijela za zaštitu tržišnog natjecanja Država članica (dalje: nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja)² primjenjuju odredbe članka 82. Ugovora o EZ-u (dalje: Ugovora). Nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i Komisija zajednički čine mrežu tijela javne vlasti koja djeluju u javnom interesu i usko surađuju s ciljem zaštite tržišnog natjecanja. Mreža je forum za diskusiju i suradnju u primjeni i provedbi politike tržišnog natjecanja Europske zajednice. Mrežom se uspostavlja okvir za suradnju između europskih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja u slučajevima primjene članka 81. i 82. Ugovora koji predstavlja osnovu za stvaranje i održavanje zajedničke kulture tržišnog natjecanja u Europi. Ta se mreža zove "Europska mreža za zaštitu tržišnog natjecanja" (*eng: ECN*).

2. Struktura nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja različita je u različitim Državama članicama. U nekim Državama članicama, nadležnosti su podijeljene između dva tijela, pri čemu je jedno nadležno za ispitni postupak u predmetu, a drugo, često kolegijalno tijelo, za donošenje odluke u predmetu. Konačno, u pojedinim Državama članicama, odluke kojima se zabranjuje postupanje i/ili odluke kojima se izriču kazne mogu donijeti samo sudovi: drugo tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja preuzima ulogu državnog odvjetnika i donosi predmet pred sud. Podložno općem principu učinkovitosti, članak 35. Uredbe Vijeća dopušta Državama članicama da izaberu tijelo ili tijela koja će odrediti kao nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i između njih raspodjeli zadaće i nadležnosti. Sukladno općim načelima prava Zajednice, Države članice obvezuju se uspostaviti sustav kazni koji će određivati kazne koje su učinkovite, primjerene i koje će odvraćati počinitelje od ponovnog kršenja propisa i povreda prava EZ-a³. Sustavi provedbe Država članica različiti su ali međusobno priznaju standarde svojih sustava koji predstavljaju osnovu za suradnju⁴.

¹ SL L 1, od 4. siječnja 2003., str: 1.

² U smislu ove obavijesti Europska komisija i nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja zajednički se nazivaju "tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja".

³ Usporedi predmet Europskog suda ECJ 68/88 – Komisija protiv Grčke [1989] ECR 2965 (uvodne odredbe 23. do 25.)

⁴ Vidi točku 8. Zajedničke izjave Vijeća i Komisije o funkcioniranju mreže koja je dostupna iz evidencije Vijeća na Internet stranici <http://register.consilium.eu.int> (Dokument br. 15435/02 ADD 1).

3. Mreža koju čine tijela za zaštitu tržišnog natjecanja treba osigurati kako ekonomičnu raspodjelu poslova tako i učinkovitu i dosljednu primjenu pravila o tržišnom natjecanju Europske zajednice. Uredba Vijeća i zajednička izjava Vijeća i Komisije o funkcioniranju Europske mreže za zaštitu tržišnog natjecanja uređuju osnovna načela funkcioniranja mreže. Ova obavijest detaljno predstavlja taj sustav.

4. Konzultacije i razmjena informacija unutar mreže su u nadležnosti provedbenih tijela javne vlasti i ne utječu na promjenu prava ili obveza poduzetnika koje proizlaze iz nacionalnog zakonodavstva ili zakonodavstva Zajednice. Svako tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja ostaje u potpunosti odgovorno za osiguranje zakonitosti postupaka u odnosu na predmete koje vodi.

2. RASPODJELA POSLOVA

2.1. Načela raspodjele predmeta

5. Uredba Vijeća zasniva se na sustavu paralelnih nadležnosti na temelju kojeg sva tijela za zaštitu tržišnog natjecanja imaju ovlasti za primjenu članaka 81. i 82. Ugovora i odgovorna su za učinkovitu raspodjelu poslova u odnosu na predmete u kojima je potrebno provesti ispitni postupak. Istovremeno, svaka članica mreže zadržava punu diskreciju pri odlučivanju hoće li ili neće pokrenuti ispitni postupak u određenom predmetu. Temeljem ovog sustava paralelnih nadležnosti na predmetima radi:

- samo jedno nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja, ako je to potrebno, uz potporu nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja drugih Država članica; ili
- nekoliko nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja koja postupaju paralelno; ili
- Komisija.

6. U većini slučajeva tijelo koje zaprimi zahtjev ili po službenoj dužnosti pokreće postupak⁵ ostaje zaduženo za predmet. Ustupanje predmeta u ovom slučaju moguće je samo u početku postupka (vidi točku 18. u nastavku teksta), ako nadležno tijelo koje je predmet zaprimilo zaključi da nije mjerodavno za rješavanje predmeta ili ako i druga tijela smatraju sebe mjerodavnima za postupanje u predmetu (vidi točke 8. do 15. u nastavku teksta).

7. Kada je ustupanje predmeta potrebno u svrhu učinkovite zaštite tržišnog natjecanja i u interesu je Zajednice, članice mreže nastojat će uvijek kada je to

⁵ Za potrebe ove obavijesti pojam "postupak" koristi se za ispitni i/ili službeni provedbeni postupak koji provodi neko nacionalno tijelo ili Komisija, već prema slučaju, a koji je u smislu Uredbe Vijeća potreban za donošenje odluke.

moguće ustupiti predmete samo jednom tijelu za zaštitu tržišnog natjecanja⁶. U svakom slučaju, ustupanje mora biti brzo i učinkovito i ne smije zadržavati ispitni postupak koji je u tijeku.

8. Tijelo se može smatrati mjerodavnim za postupanje u predmetu ako su kumulativno ispunjena sljedeća tri uvjeta:

1. sporazum ili postupanje na tržištu ima za posljedicu značajan izravan stvaran ili potencijalan učinak na tržišno natjecanje na zemljopisnom području tog tijela, provodi se ili je nastalo na području toga tijela;
2. tijelo je sposobno učinkovito i u potpunosti okončati kršenje propisa, odnosno može donijeti odluku kojom zabranjuje određeno postupanje koja će biti dostatna za prestanak kršenja propisa, te kada je to primjereno, može primjereno kazniti prekršitelja;
3. ono može, ako je to potrebno i uz pomoć ostalih tijela, prikupiti dokaze koji su neophodni u dokaznom postupku koji se vodi zbog kršenja propisa.

9. Gore navedeni kriteriji ukazuju na materijalnu povezanost između povrede propisa i područja Države članice koja mora postojati da bi se tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja određene Države članice moglo smatrati mjerodavnim. Dakle, za očekivati je da će u većini slučajeva mjerodavna biti tijela onih Država članica na području kojih je tržišno natjecanje značajno narušeno kršenjem propisa, pod uvjetom da su sposobna učinkovito okončati kršenje propisa, bilo kroz samostalno ili paralelno postupanje, osim u slučaju kada se Komisija smatra mjerodavnijom za rješavanje predmetne povrede propisa (vidi točke 14. i 15. u nastavku teksta).

10. Nameće se zaključak da je obično jedno nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja mjerodavno za provedbu postupka ocjene sporazuma ili postupanja na tržištu koja značajno narušavaju tržišno natjecanje pretežno na zemljopisnom području toga tijela.

Prvi primjer: Poduzetnici sa sjedištem u Državni članici A sudionici su kartelnog sporazuma kojim se određuju cijene proizvoda koji se uglavnom prodaju na području Države članice A.

Nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja smatra se mjerodavnim u rješavanju ovog predmeta.

11. Nadalje, samostalno postupanje jednog nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja može se pokazati odgovarajućim u slučajevima kada je samostalno

⁶ Vidi uvodnu odredbu 18. Uredbe Vijeća.

postupanje jednog nacionalnog tijela dovoljno da u potpunosti okonča kršenje propisa, iako se više od jednog nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja može smatrati mjerodavnim,

Drugi primjer: Dva poduzetnika ulaze u zajednički pothvat (joint venture) u Državi članici A. Tim zajedničkim pothvatom pružaju se usluge u Državama članicama A i B i proizvode negativni učinci na tržišno natjecanje. Odluka o kojem se zabranjuje takvo postupanje smatra se dovoljnom u učinkovitom rješavanju toga predmeta jer može u potpunosti okončati kršenje propisa. Dokazi u predmetu nalaze se uglavnom u poslovnom prostoru zajedničkog pothvata u Državi članici A.

Oba nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja u Državama članicama A i B smatraju se mjerodavnima u postupku rješavanja ovog predmeta, no samostalno postupanje nacionalnog tijela u A bilo bi dovoljno te učinkovitije od samostalnog postupanja nacionalnog tijela iz B, ili paralelnog postupanja obaju nacionalnih tijela.

12. Paralelno postupanje dvaju ili triju nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja može se pokazati primjerenim u slučaju kada neki sporazum ili postupanje na tržištu proizvodi značajne učinke na tržišno natjecanja pretežno na zemljopisnim područjima na kojima su ta tijela nadležna, pa postupanje samo jednog nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja ne bi bilo dovoljno za potpuno okončanje postupanja kojim se krše propisi i/ili za primjereno kažnjavanje istog.

Treći primjer: Dva poduzetnika sklopila su sporazum kojim dijele tržišta, ograničavajući pritom poslovanje poduzetnika sa sjedištem u Državi članici A na tržište Države članice A, a poslovanje poduzetnika sa sjedištem u Državi članici B na tržište Države članice B.

Nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja u A i B smatraju se mjerodavnima da paralelno vode postupak u rješavanju ovog predmeta, svako od njih u okviru svoje mjesne nadležnosti.

13. Tijela koja rješavaju u predmetu u paralelnom postupku nastojat će u mjeri u kojoj je to najviše moguće uskladiti i dogovoriti svoje postupanje. U tu svrhu može se ukazati potrebnim da između sebe izaberu tijelo koje će voditi postupak i kojemu će se delegirati poslovi, kao što je to primjerice koordinacija istražnih radnji u postupku, pri čemu svako od tijela ostaje odgovorno za provođenje svog vlastitog postupka.

14. Komisija se smatra posebno mjerodavnom u rješavanju predmeta u slučaju kada jedan ili više sporazuma ili jedno ili više postupanja na tržištu, uključujući i mreže sličnih sporazuma ili postupanja na tržištu, proizvode učinke na tržišno

natjecanje u više od tri Države članice (prekogranična tržišta koja pokrivaju više od tri Države članice ili više zahvaćenih nacionalnih tržišta).

Četvrti primjer: Dva se poduzetnika dogovore o podjeli tržišta ili određivanju cijena na čitavom području Zajednice. U ovom je slučaju Komisija mjerodavna za postupanje u ovom predmetu.

Peti primjer: Jednom poduzetniku koji je u vladajućem položaju na četiri različita nacionalna tržišta utvrđena je zlouporaba vladajućeg položaja nametanjem obveze distributerima na svim tim tržištima u obliku tzv. popusta lojalnosti ili vjernosti. Komisija je mjerodavna za postupanje u ovom predmetu. Mogla bi i rješavati u postupku koji se odnosi na samo jedno nacionalno tržište i na taj način donijeti u jednom predmetu "ključnu" odluku kojom će se dalje upravljati u rješavanju u tom predmetu, a ostalim se nacionalnim tržištima mogu u svojim postupcima baviti nacionalna tijela, pogotovo u slučajevima kada je potrebna posebna ocjena svakog nacionalnog tržišta.

15. Dodatno, Komisija se smatra posebno mjerodavnom u postupanju u predmetu ako je isti usko povezan s ostalim propisima Zajednice koje isključivo ili pak učinkovitije može primijeniti Komisija, ako je u interesu Zajednice da Komisija donese odluku u cilju razvoja politike tržišnog natjecanja Zajednice u slučaju kad se radi o nekom novom problemu tržišnog natjecanja ili kao bi se osigurala učinkovita provedba propisa.

2.2. Instrumenti suradnje u svrhu raspodjele predmeta i pružanja pomoći

2.2.1. Obavješćivanje na početku postupka (članak 11. Uredbe Vijeća)

16. Kako bi se rano otkrili višestruko vođeni postupci i osiguralo da predmete u postupcima rješava mjerodavno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja, članice mreže moraju biti obaviještene u ranoj fazi postupka u predmetima koje rješavaju različita tijela za zaštitu tržišnog natjecanja⁷. Ako je predmet potrebno ustupiti drugom tijelu, u interesu je mreže, ali i predmetnih poduzetnika da se to ustupanje obavi što je brže moguće.

17. Uredbom Vijeća predviđeni su instrumenti kojima se služe tijela za zaštitu tržišnog natjecanja u međusobnoj razmjeni informacija kako bi se osiguralo svrsishodno i brzo ustupanje predmeta. Člankom 11. stavkom 3. Uredbe Vijeća utvrđuje se obveza nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja da kada provode postupke u smislu članka 81. i 82. Ugovora o tome obavijeste Komisiju prije prve službene istražne radnje u postupku ili bez odgode odmah nakon njenog provođenja. Istom se odredbom propisuje da se informacije mogu staviti

⁷ Za postupke u predmetima koji su pokrenuti zbog primjene odredbi o oslobođenju ili ublažavanju kazne poduzetnicima koji iznesu dokaze o postojanju kartela vidi točku 37. i dalje.

na raspolaganje drugim nacionalnim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja⁸. Svrha je članka 11. stavka 3. Uredbe Vijeća osigurati mreži da otkrije višestruko vođene postupke i provede eventualnu preraspodjelu predmeta čim neko tijelo pokrene ispitni postupak. Iz tog razloga informacije trebaju biti dostavljene nacionalnim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja i Komisiji prije ili odmah nakon prvih radnji u postupku, koje su slične radnjama u ispitnom postupku koje provodi Komisija u smislu članaka 18. do 21. Uredbe Vijeća. Sukladno članku 11. stavku 2. Uredbe Vijeća Komisija je preuzela istu obvezu da obavještava nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja. Članice mreže međusobno se obavještavaju o predmetima koji su u tijeku putem standardnog obrasca koji sadrži ograničen broj podataka o predmetu, kao što su to: nadležno tijelo koje ga rješava, predmetni proizvod, područja koja zahvaća i stranke u postupku, navodno kršenje propisa, predviđeno trajanje povrede propisa i pravni temelj. Redovito se obavješćuju se i o svim promjenama u predmetu kada one nastanu.

18. Pojavi li se pitanje ustupanja predmeta, ono se mora rješavati brzo, u pravilu u roku od dva mjeseca od dana kada je u smislu članka 11. Uredbe Vijeća prva obavijest upućena mreži. Tijekom tog roka tijela za zaštitu tržišnog natjecanja nastojat će se složiti o mogućem ustupanju predmeta i, tamo gdje je to potrebno, o načinima provedbe paralelnog postupka.

2.2.2. Prekid ili obustava postupka (članak 13. Uredbe Vijeća)

20. U slučaju da više tijela za zaštitu tržišnog natjecanja zaprimi zahtjev ili pokrene postupak po službenoj dužnosti protiv istog sporazuma ili postupanja na tržištu, članak 13. Uredbe Vijeća uređuje pravni temelj za prekid postupka ili odbijanje zahtjeva iz razloga što se predmetom već bavi ili se bavilo drugo nadležno tijelo. U članku 13. Uredbe Vijeća "baviti se predmetom" ne znači samo da je zahtjev zaprimljen od strane drugog nadležnog tijela, već znači da drugo nadležno tijelo provodi ili je provelo vlastiti ispitni postupak u rješavanju predmeta.

21. Članak 13. Uredbe Vijeća primjenjuje se kada je drugo nadležno tijelo provodilo ili provodi postupak u rješavanju problema tržišnog natjecanja na temelju zahtjeva stranke, čak i kada predmetno nadležno tijelo postupa ili je postupalo na temelju zahtjeva neke druge stranke ili ako je postupak pokrenulo po službenoj dužnosti. To znači da je pozivanje na članak 13. Uredbe Vijeća moguće kada se sporazum ili postupanje na tržištu odnosi na isto kršenje ili kršenja propisa na istim mjerodavnim tržištima u zemljopisnom i proizvodnom smislu.

22. Nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja može prekinuti ili okončati postupak, ali nije obvezno da tako postupi. Članak 13. Uredbe Vijeća ostavlja

⁸ Namjera da se svaka razmijenjena informacija sukladno članku 11. stavi na raspolaganje i učini lako dostupnom svim članicama mreže mora biti izražena u Zajedničkoj izjavi o funkcioniranju mreže spomenutoj u fusnoti 4. ovoga teksta.

prostora za uvažavanje osobitosti svakog pojedinog slučaja odnosno predmeta. Ta je fleksibilnost važna primjerice u slučaju kada je zahtjev odbijen od strane nekog nadležnog tijela nakon provedenog ispitivanja materijalnih činjenica u predmetu, a drugo nadležno tijelo ne želi o predmetu odlučivati u ponovnom ispitnom postupku. S druge pak strane, ako je zahtjev odbijen iz drugih razloga (primjerice, nadležno tijelo nije moglo prikupiti potrebne dokaze da bi se dokazala povreda propisa), drugo nadležno tijelo može htjeti provesti svoj ispitni postupak i rješavati u predmetu. Kod predmeta koji su u tijeku ta se fleksibilnost također očituje u mogućnosti slobode izbora svakog nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja hoće li svoje postupanje u predmetu okončati ili prekinuti. Može se dogoditi da neko nadležno tijelo ne želi okončati postupak prije nego budu poznati rezultati u postupku koje je pokrenulo drugo nadležno tijelo. Mogućnost prekidanja postupka dopušta nadležnom tijelu da zadrži mogućnost da u kasnijem tijeku postupka odluči hoće li obustaviti postupak koji sama provodi ili neće. Takva fleksibilnost također pridonosi dosljednoj primjeni propisa.

23. U slučaju kada neko nadležno tijelo okonča ili prekine postupak iz razloga što neko drugo nadležno tijelo postupuje u predmetu, ono može u smislu članka 12. Uredbe Vijeća, informacije koje je zaprimilo od stranke – podnositelja zahtjeva proslijediti nadležnom tijelu koje će postupati u predmetu.

24. Članak 13. Uredbe Vijeća može se primijeniti i samo na dio zahtjeva ili dio postupka u predmetu. Može se dogoditi da se samo jedan dio zahtjeva ili postupka po službenoj dužnosti preklapa s predmetom koji je rješavala ili rješava drugo tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja. U tom je slučaju tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja kojem je podnesen zahtjev ovlašteno odbiti dio zahtjeva u smislu članka 13. Uredbe Vijeća i postupati u odnosu na preostali dio zahtjeva na odgovarajući način. Isto se načelo primjenjuje i na obustavu postupka.

25. Članak 13. Uredbe Vijeća nije jedini pravni temelj za prekid ili okončanje postupka pokrenutog po službenoj dužnosti ili odbijanje zahtjeva. Nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja mogu učiniti isto u skladu sa svojim nacionalnim zakonski reguliranim postupovnim pravilima. Komisija također može odbiti zahtjev na temelju nedostatka interesa Zajednice ili iz drugih razloga koji proizlaze iz prirode samog zahtjeva⁹.

2.2.3. Razmjena i korištenje povjerljivih informacija (članak 12. Uredbe Vijeća)

26. Ključni element funkcioniranja mreže je pravo svih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja na razmjenu i korištenje informacija (uključujući dokumente i isprave, očitovanja i informacije u elektronskom obliku) koje same prikupe u svrhu primjene članka 81. ili članka 82. Ugovora. Ovo je pravo preduvjet za ekonomičnu raspodjelu i učinkovitu provedbu postupka u rješavanju predmeta.

⁹ Vidi obavijest Komisije o podnošenju zahtjeva za pokretanje postupka.

27. Člankom 12. Uredbe Vijeća uređuje se da su u svrhu primjene članaka 81. i 82. Ugovora, Komisija i tijela za zaštitu tržišnog natjecanja Država članica ovlaštena jedna drugima davati i koristiti kao dokaz bilo činjenične ili pravne prirode, uključujući i povjerljive informacije. To znači da se razmjena informacija ne smije odvijati samo između jednog nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i Komisije, nego i između samih nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja. Članak 12. Uredbe Vijeća ima jaču pravnu snagu nego bilo koji zakon Države članice kojim bi bilo predviđeno drugačije postupanje. Pitanje jesu li informacije koje je prikupilo nadležno tijelo koje ih prenosi prikupljene u skladu sa zakonom, uređuje zakon koji se primjenjuje na to nadležno tijelo. Pri prosljeđivanju informacija nadležno tijelo koje ih prenosi može obavijestiti nadležno tijelo koje ih prima o tome je li osporavano ili se može osporavati prikupljanje informacija.

28. Razmjena i korištenje informacija podliježe posebno sljedećim mjerama zaštite poduzetnika i fizičkih osoba:

(a) Prvo, članak 28. Uredbe Vijeća propisuje da "Komisija i tijela za zaštitu tržišnog natjecanja Država članica, njihovi dužnosnici, službenici i ostale osobe koje rade pod nadzorom tih tijela, ... ne smiju otkrivati informacije koje su prikupili ili razmijenili u skladu s" Uredbom Vijeća i koje se "po svojoj prirodi smatraju poslovnom tajnom". Ipak, legitiman interes poduzetnika u zaštiti njihovih poslovnih tajni ne smije dovesti u pitanje otkrivanje informacija koje su potrebne za dokazivanje povrede odredbi iz članka 81. i 82. Ugovora. Pojam "poslovna tajna" koji se koristi u članku 28. Uredbe Vijeća je pojam prava Zajednice i posebice uključuje službenu tajnu i ostale provjerljive informacije. Tako je stvorena minimalna zajednička razina zaštite na čitavom području Zajednice.

(b) Druga se mjera zaštite poduzetnika odnosi na korištenje informacija koje se razmjenjuju unutar mreže. U smislu članka 12. stavka 2. Uredbe Vijeća, informacije koje su razmijenjene unutar mreže mogu se koristiti samo u dokaznom postupku u svrhu primjene članka 81. i 82. Ugovora te za predmet za koji su prikupljene¹⁰. Sukladno članku 12. stavku 2. Uredbe Vijeća, razmijenjene informacije mogu se također koristiti u svrhu paralelne primjene nacionalnog prava o tržišnom natjecanju u istom predmetu. To je međutim moguće samo u slučajevima kada primjena nacionalnog prava nema za posljedicu utvrđivanje drugačije povrede propisa nego što je ona koja je uređena člancima 81. i 82. Ugovora.

(c) Treća mjera zaštite koju pruža Uredba Vijeća odnosi se na kazne predviđene za fizičke osobe na temelju informacija koje su razmijenjene temeljem članka 12. stavka 1. Uredbom Vijeća predviđene su samo kazne za poduzetnike za povrede odredbi iz članaka 81. i 82. Ugovora. Neka nacionalna zakonodavstva također predviđaju kazne za fizičke osobe za povredu odredbi iz članaka 81. i 82. Ugovora. Fizičke osobe u pravilu uživaju šira prava na obranu (primjerice pravo

¹⁰ Vidi predmet Europskog suda ECJ 85/87 – Dow Benelux, [1989] ECR 3137 (uvodne odredbe 17.-20).

na šutnju u usporedbi s poduzetnicima koji smiju samo odbiti odgovoriti na pitanja koja bi ih navela da priznaju da su prekršili propis¹¹. Članak 12. stavak 3. Uredbe Vijeća osigurava da se informacije koje su prikupljene od poduzetnika ne mogu koristiti na način koji bi onemogućio višu razinu zaštite fizičkih osoba. Ovom se odredbom isključuje da kazne protiv fizičkih osoba budu izrečene na temelju informacija koje su razmijenjene u smislu Uredbe Vijeća, ako se zakonodavstvom kojim se uređuje rad nadležnih tijela koje te informacije prenose i nadležnih tijela koja ih primaju ne predviđaju slične kazne za fizičke osobe, ako se od strane nadležnog tijela koje prima informacije poštuje ista razina zaštite i prava predmetne fizičke osobe u prikupljanju dokaza koju joj jamči nadležno tijelo koje prima informacije. Vrsta i razina kazni koja se uređuje nacionalnim zakonodavstvom "prekršajne kazne" ili "kazne u kaznenom postupku") nije relevantna za primjenu članka 12. stavka 3. Uredbe Vijeća. Uredbom Vijeća se nastoji stvoriti razlika između kazni zatvora i ostalih vrsta kazni kao što su to novčane kazne za fizičke osobe i ostale kazne. Ako i pravni sustav nadležnog tijela koje prenosi informacije i pravni sustav nadležnog tijela koje prima informacije uređuju slične kazne (primjerice, u obje Države članice novčanim se kaznama može kazniti odgovorna osoba u poduzetniku koji je bio uključen u povredu odredbi iz članaka 81. i 82. Ugovora), informacije izmijenjene u smislu članka 12. Uredbe Vijeća može koristiti nadležno tijelo koje je informacije primilo. U tom će se slučaju postupovne zaštitne mjere oba sustava smatrati jednakima. Ako pak, predmetni pravni sustavi ne uređuju kazne na sličan način, informacije se mogu koristiti samo ako je osigurana ista razina zaštite prava fizičke osobe u tom određenom slučaju (vidi članak 12. stavak 3. Uredbe Vijeća). Međutim, u ovom posljednjem slučaju, kazne zatvora mogu se izreći samo kada su oba nadležna tijela, i ono koje informacije prenosi i ono koje ih prima, ovlaštena za izricanje takvih kazni.

2.2.4. Ispitni postupak (članak 22. Uredbe Vijeća)

29. Uredbom Vijeća uređuje se da neko nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja može zatražiti od drugog nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja pomoć u prikupljanju informacija u svoje ime. Jedno nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja može zatražiti od drugog nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja da u njezino ime provede postupak utvrđivanja činjeničnog stanja. Člankom 12. Uredbe Vijeće ovlašćuje se nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja koje pomaže nekom tijelu, da informacije koje je prikupilo prenese nadležnom tijelu za zaštitu tržišnog natjecanja koje je informacije zatražilo. Sva će se razmjena između dva ili više nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja te korištenje informacija u dokaznom postupku od strane nadležnog tijela koje je te informacije zatražilo odvijati sukladno članku 12. Uredbe Vijeća. Kada jedno nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja djeluje u ime i za račun drugog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja ono to čini u skladu

¹¹ Vidi predmet Europskog suda ECJ 374/87 – Orkem [1989] ECR 3283 i CFI, predmet T-112/98 Mannesmannröhren-Werke AG, [2001] ECR II-729.

sa svojim vlastitim postupovnim pravilima i u okviru svojih ovlasti u ispitnom postupku.

30. Temeljem članka 22. stavka 2. Uredbe Vijeća, Komisija može zatražiti neko nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja da u njezino ime izvrši uvid u predmet u njezino ime. Komisija to može učiniti odlukom koju će donijeti temeljem članka 20. stavka 4. Uredbe Vijeća ili jednostavno uputiti zahtjev nacionalnom tijelu za zaštitu tržišnog natjecanja. Službene osobe nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja svoje će dužnosti obavljati sukladno svojem nacionalnom zakonodavstvu. Osobe koje su ovlaštene od strane Komisije mogu pomoći nacionalnom tijelu za zaštitu tržišnog natjecanja prilikom uvida u spis.

2.3. Pravni položaj poduzetnika

2.3.1. Općenito

31. Sve će članice mreže nastojati postupak raspodjele predmeta izvršiti brzo i učinkovito. Uzimajući u obzir činjenicu da je Uredbom Vijeća stvoren sustav paralelnih nadležnosti, raspodjela predmeta između članica mreže predstavlja tek raspodjelu poslova u slučajevima kada neka nadležna tijela odbiju postupati u predmetu. Stoga raspodjelom predmeta poduzetnici koji krše propise ili poduzetnici na koje to kršenje utječe na neki drugi način, ni na koji način ne ostvaruju pojedinačno pravo da se predmetom bavi neko određeno nadležno tijelo.

32. U slučaju da se predmet prenese na postupanje određenom tijelu za zaštitu tržišnog natjecanja, to se dogodilo zato što se iz primjene gore navedenih kriterija za raspodjelu predmeta nametnuo zaključak da je potonje nadležno tijelo mjerodavno za postupanje u predmetu, u samostalnom ili pak paralelnom postupku. Tijelo za tržišno natjecanje kojemu je predmet ustupljen bilo bi i u bilo kojem slučaju sposobno da protiv kršenja propisa pokrene postupak po službenoj dužnosti.

33. Nadalje, sva tijela za zaštitu tržišnog natjecanja primjenjuju pravo tržišnog natjecanja Zajednice a Uredba Vijeća propisuje instrumente kojima se osigurava dosljedna primjena tih pravila.

34. U slučaju da se predmet ustupa unutar mreže, predmetne poduzetnike i stranku ili stranke koje su podnijele zahtjev o tome će u najkraćem roku obavijestiti tijela za zaštitu tržišnog natjecanja koja postupaju u predmetu.

2.3.2. Položaj podnositelja zahtjeva

35. Ako se zahtjev podnosi Komisiji sukladno članku 7. Uredbe Vijeća i ako Komisija ne pokrene ispitni postupak ili ne zabrani sporazum ili postupanje na tržištu koje je predmet zahtjeva, podnositelj zahtjeva ima pravo na dostavu

odluke kojom se njegov zahtjev odbacuje/odbija, ne dovodeći u pitanje članak 7. stavak 3. provedbene Uredbe Komisije¹². Prava podnositelja zahtjeva koji zahtjev podnose nacionalnom tijelu za zaštitu tržišnog natjecanja uređena su relevantnim nacionalnim zakonodavstvom.

36. Nadalje, članak 13. Uredbe Vijeća omogućava svim nacionalnim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja da postupanje po zahtjevu obustave ili odbace/odbiju na temelju činjenice da drugo tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja vodi ili je vodilo postupak u istom predmetu. Ova odredba također dopušta Komisiji da odbije zahtjev na temelju činjenice da tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja Države članice vodi ili je vodilo postupak u tom predmetu. Članak 12. Uredbe Vijeća dopušta prijenos informacija između tijela za zaštitu tržišnog natjecanja unutar mreže pod uvjetom da se poštuju mjere zaštite podataka kao što je to opisano u istom članku (vidi gore točku 28).

2.3.3. Položaj stranaka koje se pozivaju na oslobođenje odnosno ublažavanje kazne

37. Mišljenje je Komisije¹³ da je u interesu Zajednice osigurati povlašten tretman poduzetnicima koji surađuju u ispitnim postupcima otkrivanja kartelnih sporazuma. Određeni broj Država članica usvojio je programe kojima je predviđeno takvo oslobođenje odnosno ublažavanje kazne¹⁴ u otkrivanju kartela. Cilj je ovih programa za potpuno ili djelomično oslobođenje ili ublažavanje kazne unaprijediti otkrivanje kartela od strane tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i time spriječiti i odvratiti poduzetnike od daljnjih protuzakonitih postupanja odnosno sklapanja kartelnih sporazuma.

38. Budući da na razini Europske Unije ne postoji jedinstven i potpuno usklađen sustav oslobođenja ili ublažavanja kazne, zahtjev za oslobođenjem ili ublažavanjem kazne upućen jednom nadležnom tijelu neće se automatski smatrati upućenim i svim nadležnim tijelima. Stoga je u interesu podnositelja zahtjeva da zahtjev za oslobođenje ili ublažavanje kazne podnese svim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja koja su nadležna za primjenu članka 81. Ugovora na zemljopisnom području na kojem je učinjena povreda propisa ili na kojoj ista proizvodi učinke, te koja se mogu smatrati mjerodavnima za vođenje postupka zbog predmetne povrede propisa¹⁵. Zbog izrazite važnosti pravovremenosti podnošenja zahtjeva kod većine programa oslobođenja ili ublažavanja kazne stranke koje zahtjev podnose trebaju razmisliti ne bi li bilo primjereno te zahtjeve

¹² Uredba Komisije (EC) br. 773/2004, SL L 123, od 27. travnja 2004.

¹³ SL C 45, od 19. veljače 2002., str: 3, odlomak 3.

¹⁴ U ovoj obavijesti pojam "program oslobođenja ili ublažavanja kazne" koristi se za sve programe (uključujući i program Komisije) koji nude bilo potpuni imunitet ili djelomično ili značajno oslobođenje od kazne koja bi inače bila izrečena sudioniku kartela, a u zamjenu za dobrovoljno otkrivanje informacija o kartelu koje udovoljavaju određenim kriterijima, prije ili u tijeku pokrenutog ispitnog postupka u predmetu. Pojam ne uključuje ublažavanje kazne iz drugih razloga. Komisija će na svojoj Internet stranici objavljivati liste nadležnih tijela koja primjenjuju programe za oslobođenje ili ublažavanje kazne u ovom smislu.

¹⁵ Vidi gore točke 8. do 15.

dostaviti svim relevantnim nadležnim tijelima istovremeno. Odgovornost je stranke da poduzme sve potrebne korake koje smatra primjerenima kako bi zaštitila svoj položaj u odnosu na postupke koje eventualno mogu pokrenuti ta nadležna tijela.

39. Kao i u svim slučajevima u kojima se primjenjuju članci 81. i 82. Ugovora, kada neko nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja postupa u predmetu koji je pokrenut temeljem programa oslobođenja ili ublažavanja kazne, sukladno članku 11. stavku 3. Uredbe Vijeća, o tome mora obavijestiti Komisiju, a informacije može staviti na raspolaganje ostalim članicama mreže (vidi točku 16. i dalje). Sukladno članku 11. stavku 2. Uredbe Vijeća Komisija je preuzela istu obvezu informiranja nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja. No, u takvim slučajevima informacijama koje se dostavljaju mreži temeljem članka 11. neće se koristiti ostale članice mreže kao temeljem za pokretanje vlastitog ispitnog postupka, bilo temeljem pravila o tržišnom natjecanju iz Ugovora, bilo temeljem nacionalnog prava tržišnog natjecanja ili drugih propisa nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja¹⁶. To ne dovodi u pitanje ovlasti nadležnog tijela da pokrene postupak na temelju informacija koje je zaprimila iz ostalih izvora ili, podložno dolje navedenim točkama 40. i 41., zatraži, zaprimi i koristi informacije, sukladno članku 12., od svake članice mreže, uključujući i članicu mreže kojoj je dostavljen zahtjev za oslobođenje ili ublažavanje kazne.

40. Pod uvjetom da točkom 41. nije drugačije određeno, informacije koje je dobrovoljno dostavio podnositelj zahtjeva za oslobođenje ili ublažavanje kazne, proslijedit će se drugoj članici mreže sukladno članku 12. Uredbe Vijeća samo uz pristanak podnositelja zahtjeva. Slično će se druge informacije koje su dobivene u tijeku ili nakon izvršenog uvida ili provođenjem same istražne radnje ili nakon nje, u svakom pojedinačnom slučaju, a koje inače ne bi bile provedene da nije bio podnesen zahtjev za oslobođenjem ili ublažavanjem kazne, proslijedit će se temeljem članka 12. Uredbe Vijeća drugom nadležnom tijelu, ako je podnositelj zahtjeva pristao na prijenos informacija koje su dobrovoljno dostavljene u njegovom zahtjevu za oslobođenje ili ublažavanje kazne tom nadležnom tijelu. Članice mreže poticat će podnositelje zahtjeva za oslobođenje ili ublažavanje kazne na davanje pristanka, posebno kada je riječ o otkrivanju podataka koji podnositelju zahtjeva otvaraju mogućnost da dobije taj povlašteni tretman. Podnositelj zahtjeva za oslobođenje ili ublažavanje kazne koji jednom da svoj pristanak na prijenos informacija drugom nadležnom tijelu, svoj pristanak ne može opozvati. Međutim, ovom se točkom ne dovodi u pitanje odgovornost svakog podnositelja zahtjeva da svoj zahtjev za oslobođenjem ili ublažavanjem kazne podnese bilo kojem nadležnom tijelu koje smatra mjerodavnim.

¹⁶ Slično tomu, informacije proslijeđene u svrhu dobivanja pomoći od nadležnog tijela koje informacije prima, sukladno članku 20. ili 21. Uredbe Vijeća, ili one koje imaju za cilj provođenje ispitnog postupka ili drugih službenih radnji u postupku, sukladno članku 22. Uredbe Vijeća, mogu se koristiti samo u svrhu primjene navedenih članaka.

41. Ne dovodeći u pitanje gore navedeno, pristanak podnositelja zahtjeva na prijenos informacija drugom nadležnom tijelu sukladno članku 12. Uredbe Vijeća nije potreban u sljedećim slučajevima:

1. Pristanak nije potreban kada je nadležno tijelo koje prima informaciju već zaprimilo zahtjev za oslobođenje ili ublažavanje kazne koji se odnosi na istu povredu propisa od istog podnositelja zahtjeva kao i nadležno tijelo koje tu informaciju prenosi, pod uvjetom da podnositelju zahtjeva u vrijeme kada se informacije prosljeđuju nije otvorena mogućnost da opozove informacije koje je dostavio nadležnom tijelu koje prima informaciju.

2. Pristanak nije potreban kada se nadležno tijelo koje prima informaciju pismeno obvezalo da ni informacija koja mu je prosljeđena, niti bilo koja druga informacija koju eventualno dobije nakon dana kojeg je nadležno tijelo koje prenosi informaciju navelo kao dan prosljeđivanja informacije, i to ni od strane istog nadležnog tijela niti bilo kojeg drugog nadležnog tijela kojem naknadno može biti prosljeđena, a u svrhu izricanja kazni:

(a) podnositelju zahtjeva za oslobođenje ili ublažavanje kazne;

(b) bilo kojoj drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi koja je obuhvaćena povlaštenim tretmanom koji je programom za oslobođenje ili ublažavanje kazne podnositelju zahtjeva osiguran od strane nadležnog tijela koje prenosi informaciju;

(c) bilo kojem zaposleniku ili nekadašnjem zaposleniku bilo koje osobe navedene pod točkom (a) ili (b).

Primjerak obveze nadležnog tijela koje prima informaciju dostavlja se u pisanom obliku podnositelju zahtjeva.

3. U slučaju informacija koje prikupi neka članica mreže sukladno članku 22. stavku 1. Uredbe Vijeća u ime i za račun članice mreže kojoj je dostavljen zahtjev za oslobođenje ili ublažavanje kazne, za prijenos i korištenje takvih informacija nije potreban pristanak od strane članice mreže kojoj je zahtjev dostavljen.

42. Informacije koje se odnose na predmete koji su pokrenuti na temelju zahtjeva za oslobođenje ili ublažavanje kazne i koje se dostavljaju Komisiji sukladno članku 11. stavku 3. Uredbe Vijeća¹⁷ bit će dostupne samo onim nacionalnim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja koja su se obvezala na poštivanje gore navedenih načela (vidi točku 72). Isto vrijedi i u slučaju kada postupak u predmetu pokreće Komisija na temelju zahtjeva za oslobođenje ili ublažavanje kazne koji je dostavljen Komisiji. Navedeno ne dovodi u pitanje pravo bilo kojeg nadležnog tijela da mu se dostave informacije sukladno članku 12. Uredbe Vijeća, no pod uvjetom da se poštuju odredbe iz točke 40. i 41.

¹⁷ Vidi točku 17.

3. DOSLJEDNA PRIMJENA PRAVILA O TRŽIŠNOM NATJECANJU EUROPSKE ZAJEDNICE¹⁸

3.1. Instrumenti suradnje (članak 11. stavak 4. i stavak 5. Uredbe Vijeća)

43. Cilj Uredbe Vijeća je dosljedna primjena članaka 81. i 82. Ugovora na čitavom području Zajednice. S tim u vezi nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja poštuju pravilo o usklađenosti propisa koje je utvrđeno u članku 3. stavku 2. Uredbe Vijeća. U smislu članka 16. stavka 2. nacionalna tijela – kada rješavaju o sporazumima, odlukama i djelovanju poduzetnika sukladno članku 81. ili članku 82. Ugovora koja su već predmetom odluka Komisije – ne mogu donositi odluke koje bi bile suprotne odlukama koje je usvojila Komisija. U okviru mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, Komisija, zaštitnica Ugovora, snosi konačnu ali ne i isključivu odgovornost za razvoj politike i nadzor dosljednosti kada je riječ o primjeni prava tržišnog natjecanja Europske zajednice.

44. Sukladno članku 11. stavku 4. Uredbe Vijeća, nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja obavijestit će Komisiju u roku od najkasnije 30 dana prije usvajanja odluke kojom se primjenjuje članak 81. ili članak 82. Ugovora i kojom se zahtijeva prestanak kršenja propisa, prihvaćanje mjera i uvjeta ili ukida pravo na skupno izuzeće uređeno uredbom. Nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja moraju najkasnije 30 dana prije donošenja odluke dostaviti Komisiji kratak opis predmeta, odluku koju namjeravaju donijeti, ili ako to nije moguće, bilo koje druge dokumente i isprave koje će ukazivati na daljnji tijek postupka.

45. Kao što je to utvrđeno člankom 11. stavkom 3. Uredbe Vijeća, obveza se odnosi na davanje informacija Komisiji, no nacionalno tijelo koje obavještava Komisiju iste informacije može dostaviti i ostalim članicama mreže.

46. Nakon isteka roka od 30 dana nakon što je nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja obavijestilo Komisiju sukladno članku 11. stavku 4. Uredbe Vijeća, odluka se može donijeti pod uvjetom da Komisija nije pokrenula postupak. Komisija se može pismeno očitovati o predmetu prije donošenja odluke nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja. Nacionalno tijelo i Komisija trudit će se na primjeren način osigurati dosljednu primjenu prava Zajednice (vidi i točku 3. gore u tekstu).

47. Ako posebne okolnosti nalažu da se odluka nacionalnog tijela donese u roku koji je kraći od 30 dana nakon prosljeđivanja informacija sukladno članku 11. stavku 4. Uredbe Vijeća, nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja može od

¹⁸ Članak 15. Uredbe Vijeća ovlašćuje nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i Komisiju da u pisanom, a uz dopuštenje Suda, i u usmenom obliku, dostave podneske i prijedloge u sudskom postupku za primjenu članaka 81. i 82. Ugovora. Ovo je važan instrument kojim se osigurava dosljedna primjena pravila Zajednice. U izvršavanju svojih ovlasti nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i Komisija usko će surađivati.

Komisije zatražiti brže djelovanje. Komisija će pri tom nastojati djelovati što je prije moguće.

48. Druge vrste odluka, primjerice odluke kojima se odbacuju/odbijaju zahtjevi, odluke kojima se okončavaju postupci pokrenuti po službenoj dužnosti ili odluke kojima se nalažu privremene mjere, mogu se također smatrati bitnima sa stanovišta politike tržišnog natjecanja te članice mreže mogu biti zainteresirane da i o njima prenose i dijele ili čak razmatraju informacije. Stoga, temeljem članka 11. stavka 5. Uredbe Vijeća, nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja mogu obavijestiti Komisiju, a time i mrežu, o svakom drugom predmetu u kojem se primjenjuje pravo tržišnog natjecanja Europske zajednice.

49. Sve članice mreže trebaju se međusobno obavještavati o okončavanju postupaka koje su prijavile mreži sukladno članku 11. stavku 2. i 3. Uredbe Vijeća¹⁹.

3.2. Pokretanje postupka od strane Komisije sukladno članku 11. stavku 6. Uredbe Vijeća

50. U smislu sudske prakse Suda EZ-a, a budući da joj je člankom 85. stavkom 1. Ugovora povjerena zadaća osiguravanja primjene načela koja su utvrđena člancima 81. i 82. Ugovora, Komisija je odgovorna za utvrđivanje i provedbu politike tržišnog natjecanja Zajednice²⁰. Ona u svakom trenutku može donositi pojedinačne odluke koje se odnose na članke 81. i 82. Ugovora.

51. Članak 11. stavak 6. Uredbe Vijeća propisuje da pokretanjem postupka Komisije u smislu donošenja odluke sukladno Uredbi Vijeća prestaje nadležnost nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja u primjeni članka 81. i 82. Ugovora. To znači da kada Komisija jednom pokrene postupak, nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja ne mogu djelovati po istom pravnom temelju protiv istog ili istih ugovora ili postupanja istog ili istih poduzetnika na istom mjerodavnom tržištu u zemljopisnom i proizvodnom smislu.

52. Pokretanje postupka od strane Komisije službena je radnja²¹ kojom Komisija izražava svoju namjeru da donese odluku sukladno III. Poglavlju Uredbe Vijeća. Ta se radnja može poduzeti u bilo kojoj fazi ispitnog postupka u predmetu koji provodi Komisija. Sama činjenica da je Komisija zaprimila zahtjev nije dovoljna da bi se nadležnost u postupanju oduzela nacionalnom tijelu za zaštitu tržišnog natjecanja.

¹⁹ Vidi točku 24. Zajedničke izjave o funkcioniranju mreže iz fusnote 4.

²⁰ Vidi presudu Suda EZ-a u predmetu ECJ C-344/98 – Masterfoods Ltd, [2000] ECR I-11369.

²¹ Sud EZ-a definirao je pojam pokretanja postupka od strane Komisije u predmetu 48/72 – SA Brasserie de Haecht, [1973] ECR 77 : "pokretanje postupka u smislu članka 9. Uredbe br. 17 podrazumijeva službenu radnju Komisije kojom Komisija izražava svoju namjeru donošenja odluke".

53. Moguće su dvije situacije. Prva, kada je Komisija prvo tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja koje je pokrenulo postupak u predmetu u smislu donošenja odluke sukladno Uredbi Vijeća, nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja ne smiju dalje postupati u predmetu. Članak 11. stavak 6. Uredbe Vijeća propisuje da kada Komisija jednom pokrene postupak, nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja više ne mogu pokrenuti svoj vlastiti postupak u cilju primjene članaka 81. i 82. Ugovora na isti ili iste sporazume ili postupanja od strane istog ili istih poduzetnika na istom mjerodavnom tržištu u zemljopisnom i proizvodnom smislu.

54. Druga situacija nastaje kada je jedno odnosno više nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja sukladno članku 11. stavku 3. Uredbe Vijeća obavijestilo mrežu da postupa odnosno postupaju u određenom predmetu. Tijekom početnog razdoblja koje je predviđeno za ustupanje predmeta (orijentacijski rok je dva mjeseca, vidi točku 18.), Komisija može pokrenuti postupak s učincima opisanim u članku 11. stavku 6. Uredbe Vijeća nakon što se o tome konzultirala s predmetnim nadležnim tijelima. Nakon proteka roka koji je predviđen za ustupanje predmeta, Komisija će u pravilu primjenjivati članak 11. stavak 6. Uredbe Vijeća samo ako je riječ o sljedećim slučajevima:

- a) Članice mreže predviđaju donošenje proturječnih odluka u istom predmetu.
- b) Članice mreže predviđaju donošenje odluke koja je očito u suprotnosti s prikupljenom sudskom praksom; pri tom treba primjenjivati norme i mjerila koja su nastala u presudama europskih sudova i u prethodnim odlukama i uredbama Komisije; pri ocjeni činjeničnog stanja (primjerice utvrđivanja tržišta) samo će značajno odstupanje biti povodom za intervenciju Komisije;
- c) Članica ili članice mreže neopravdano odugovlače s radnjama u postupku rješavanja predmeta;
- d) Postoji potreba usvajanja odluke Komisije u svrhu razvoja politike tržišnog natjecanja Zajednice, posebno kada se u nekoliko Država članica pojave slični problemi tržišnog natjecanja ili kako bi se osigurala učinkovita provedba;
- e) Predmetno nacionalno tijelo ili tijela za zaštitu tržišnog natjecanja se ne protive.

55. Ako neko nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja već postupa u predmetu, Komisija će predmetnom nacionalnom tijelu, kao i ostalim članicama mreže, pismeno obrazložiti razloge primjene članka 11. stavka 6. Uredbe Vijeća²².

56. Komisija će svoju namjeru primjene članka 11. stavka 6. Uredbe Vijeća na vrijeme najaviti mreži, tako da članicama mreže otvori mogućnost podnošenja zahtjeva za sazivanje sastanka Savjetodavnog odbora o predmetnom problemu prije nego što Komisija pokrene postupak.

²² Vidi točku 22. gore navedene Zajedničke izjave iz fusnote 4.

57. Ako se ne dovodi u pitanje interes Zajednice, Komisija u načelu neće donositi odluku koja je u suprotnosti s odlukom nekog nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja nakon pravilne razmjene informacija sukladno članku 11. stavku 3. i stavku 4. Uredbe Vijeća, a Komisija se nije koristila ovlastima iz članka 11. stavka 6. Uredbe Vijeća.

4. ULOGA I DJELOVANJE SAVJETODAVNOG ODBORA U NOVOM SUSTAVU

58. Savjetodavni odbor je forum na kojem stručnjaci iz različitih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja raspravljaju o pojedinačnim predmetima i općim pitanjima iz prava tržišnog natjecanja Zajednice²³.

4.1. Područje konzultacija

4.1.1. Odluke Komisije

59. Savjetodavni odbor konzultirat će se prije svake odluke Komisije koju donosi temeljem članaka 7., 8., 9., 10., 23., 24(2) ili 29(1) Uredbe Vijeća. Komisija u potpunosti mora uzimati u obzir mišljenje Savjetodavnog odbora te ga obavijestiti o načinu na koji je njegovo mišljenje uzela u obzir.

60. Kada se radi o odlukama kojima se donose privremene mjere Savjetodavni odbor konzultirat će se nakon kraćeg i jednostavnijeg postupka, na temelju kratkog objašnjenja i dispozitiva odluke.

4.1.2. Odluke nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja

61. U interesu je mreže da se važni predmeti u kojima postupaju nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja temeljem članaka 81. i 82. Ugovora mogu razmotriti na Savjetodavnom odboru. Uredba Vijeća omogućuje Komisiji da predmet u kojem postupaju neko nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja uvrsti na dnevni red Savjetodavnog odbora. Razmatranje može zatražiti Komisija ili bilo koja Država članica. U svakom od tih slučajeva Komisija će predmet staviti na dnevni red nakon što je o tome obavijestila mjerodavno nacionalno tijelo ili nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja.

62. Kada je riječ o važnim predmetima, Savjetodavni odbor također može imati ulogu foruma za diskusiju o tome kako će i kome predmet biti ustupljen. Posebno u slučaju kada Komisija ima namjeru primijeniti članak 11. stavak 6. Uredbe Vijeća nakon isteka početnog razdoblja u kojem je predviđeno ustupanje predmeta, predmet se može razmatrati na Savjetodavnom odboru prije nego što Komisija pokrene postupak. Savjetodavni odbor o predmetu može neformalno očitovati.

²³ Sukladno članku 14. stavku 2. Uredbe Vijeća, kada se razmatraju horizontalna pitanja, kao što su to uredbe o skupnim izuzećima i smjernice, Države članice mogu imenovati dodatnog predstavnika koji je nadležan za pitanja tržišnog natjecanja i koji ne mora dolaziti iz tijela za zaštitu tržišnog natjecanja.

4.1.3. Provedbene mjere, uredbe o skupnim izuzećima, smjernice i druge obavijesti (članak 33. Uredbe Vijeća)

63. Savjetodavni odbor konzultirat će se pri izradi nacrtu uredbi sukladno navedenoj Uredbi Vijeća.

64. Osim uredbi, Komisija može donositi obavijesti i smjernice. Ti fleksibilniji instrumenti prava izrazito su korisni pri obrazlaganju i objavljivanju politike tržišnog natjecanja koju provodi Komisija te pri njezinom tumačenju pravila tržišnog natjecanja. Savjetodavni odbor konzultirat će se i pri izradi tih obavijesti i smjernica.

4.2. Postupak

4.2.1. Redovan postupak

65. Kada se konzultacije vrše o nacrtima odluka Komisije, sastanak Savjetodavnog odbora održava se u roku koji nije kraći od 14 dana nakon što je Komisija poslala poziv na sastanak. Komisija pozivu prilaže kratak opis predmeta, popis najvažnijih dokumenata i isprava koji su potrebni za ocjenu predmeta te nacrt odluke. Na nacrt odluke Komisije, Savjetodavni odbor daje svoje mišljenje. Na zahtjev jedne ili više članica, to se mišljenje obrazlaže.

66. Uredbom Vijeća dopušteno je i kraće razdoblje između dostave poziva i održavanja sastanka o kojem se Države članice mogu dogovoriti.

4.2.2. Pisani postupak

67. Uredbom Vijeća uređuje se i mogućnost konzultacija u pismenom obliku. Ako se tome ne protivi niti jedna Država članica, Komisija može zatražiti mišljenje Država članica dostavom dokumenata i isprava i određivanjem roka u kojemu se one mogu očitovati o nacrtu. Taj rok u pravilu nije kraći od 14 dana, osim kada je riječ o odlukama o privremenim mjerama sukladno članku 8. Uredbe Vijeća. U slučaju da Država članica zahtijeva održavanje sastanka, Komisija će se pobrinuti da se taj sastanak održi.

4.3. Objavljivanje mišljenja Savjetodavnog odbora

68. Savjetodavni odbor može preporučiti objavu svojega mišljenja. U tom će slučaju Komisija to mišljenje objaviti istodobno kada i svoju odluku, uzimajući u obzir legitimni interes poduzetnika u odnosu na čuvanje njihove službene tajne.

5. ZAVRŠNE ODREDBE

69. Ova Obavijest ne dovodi u pitanje bilo koje tumačenje važećeg Ugovora i ostalih odluka Prvostupanjskog suda i Suda EZ-a.

70. Ova Obavijest podložna je povremenim provjerama i izmjenama koje zajednički vrše nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i Komisija. Na temelju stečenih iskustava, navedena revizija uslijedit će najkasnije po isteku treće godine od njezinog donošenja.

71. Ovom obavijesti zamjenjuje se obavijest Komisije o suradnji između nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i Komisije u postupanju u predmetima koji su obuhvaćeni područjem primjene članaka 81. i 82. Ugovora, koja je objavljena 1997. godine²⁴.

6. IZAJVA OSTALIH ČLANICA MREŽE

72. Načela propisana ovom obavijesti poštivat će i ona tijela za zaštitu tržišnog natjecanja Država članica koja potpišu standardnu izjavu iz Dodatka ovoj obavijesti. U toj izjavi ona priznaju načela iz ove obavijesti, uključujući načela koja se odnose na zaštitu podnositelja zahtjeva u postupku za oslobođenje ili ublažavanje kazne i njegovih interesa²⁵ te se izjavom obvezuju na poštivanje tih prava. Popis nadležnih tijela objavljuje se na web stranici Europske komisije te se prema potrebi ažurira.

²⁴ SL C 313, od 15. listopada 1997., str: 3.

²⁵ Vidi točke 37. i dalje.

**IZJAVA KOJA SE ODNOSI NA OBAVIJEST KOMISIJE O SURADNJI
UNUTAR MREŽE TIJELA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA**

U svrhu uske suradnje s ciljem zaštite tržišnog natjecanja u interesu potrošača na području Europske Unije, niže potpisano tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja:

1. Prihvća načela propisana u Obavijesti Komisije o suradnji unutar mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, te
2. izjavljuje da će poštivati navedena načela, koja uključuju: načela koja se odnose na zaštitu podnositelja zahtjeva u postupku oslobođenja ili ublažavanja kazne i njegovih interesa, u svakom predmetu u kojem podnositelj zahtjeva sudjeluje ili bi mogao sudjelovati i na kojeg se ta načela primjenjuju.

(mjesto)

(datum)